

Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju – praktyczne wskazówki dla MŚP

dr Aleksandra Borowicz: Uniwersytet Gdański, PECSA, TeamEurope

dr Anna Masłoń-Oracz: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Focus on Project, PECSA

04.03.2021 r.
een.ec.europa.eu

Agenda:

1. Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju (EFOiR), czyli nowy plan dla Europy: założenia, cele i zasady.
2. MŚP w nowych Europejskich Funduszach Inwestycyjnych (EFI): Europejski Funduszu Rozwoju (EFRR) Regionalnego, Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+).
3. Umowa partnerstwa 2021-2027: jaki kształt dla systemu wdrażania funduszy europejskich z punktu widzenia MŚP.
4. Keypoints w nowej perspektywie finansowej – praktyczny wymiar przygotowania projektu.
5. Pytania i odpowiedzi.

Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju, czyli nowy plan dla Europy: założenia, cele i zasady

- Wybuch pandemii COVID-19 na początku 2020 r. zmienił prognozy gospodarcze na nadchodzące lata w Unii i na całym świecie i przyniósł konieczność pilnej i skoordynowanej reakcji Unii w celu przezwyciężenia poważnych konsekwencji gospodarczych i społecznych dla wszystkich państw członkowskich.
- Kryzys spowodowany pandemią ma charakter zarówno popytowy (spowodowany mniejszym popytem konsumentów i negatywnym oddziaływaniem niepewności w kontekście planów inwestycyjnych), jak i podaży (wywołany zakłóceniem łańcuchów dostaw i nieobecnością w miejscu pracy). To utrudnia przeciwdziałanie mu i jednocześnie zwiększa jego skalę.

Źródło: A. Masłoń-Oracz, J. Kapturkiewicz, „Działania unijne na rzecz wzmocnienia gospodarki w obliczu kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Przegląd działań wybranych krajów w obliczu rozprzestrzeniania się koronawirusa w Unii Europejskiej” w "Jaka przyszłość Unii Europejskiej? Wyzwania, problemy, szanse", red U. Kurczewska, OW SGH, s. 245-261,

Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju, czyli nowy plan dla Europy: założenia, cele i zasady

1. Bruksela, dnia 28.05.2020 r. COM(2020) 408 final 2020/0104 (COD) Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności
2. Tymczasowe narzędzie służące odbudowie gospodarki – NEXT Generation UE – o wartości 750 mld euro, a także zwiększenie środków w długoterminowym budżecie UE na lata 2021-2027, z przeznaczeniem na określone cele.
3. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju, czyli nowy plan dla Europy: założenia, cele i zasady

4. Celem Instrumentu jest promowanie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii poprzez zwiększenie odporności i zdolności dostosowawczych państw członkowskich, łagodzenie wpływu kryzysu na sytuację społeczną i gospodarczą oraz wspieranie transformacji ekologicznej i cyfrowej zmierzającej do osiągnięcia do 2050 r. Europy neutralnej dla klimatu, tym samym przyczyniając się do odbudowy potencjału wzrostu gospodarczego w państwach członkowskich podczas wychodzenia z kryzysu związanego z COVID-19, sprzyjając tworzeniu miejsc pracy i wspierając zrównoważony wzrost.

Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju, czyli nowy plan dla Europy: założenia, cele i zasady

Artykuł 15 Plan odbudowy i zwiększania odporności Bruksela, dnia 28.05.2020 r.

COM(2020) 408 final 2020/0104 (COD) Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU

EUROPEJSKIEGO I RADY ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania

Odporności.

Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju, czyli nowy plan dla Europy: założenia, cele i zasady

Środki z Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności będą przeznaczone na prorozwojowe inwestycje. W praktyce oznacza to wsparcie dla:

- biznesu,
- innowacji,
- ochrony zdrowia,
- zielonej energii,
- cyfryzacji kraju,
- działań na rzecz ochrony klimatu i czystego powietrza.

To również pieniądze na inwestycje infrastrukturalne, na przykład kolej i drogi.

MŚP w nowych Europejskich Funduszach
Inwestycyjnych: Europejski Funduszu Rozwoju
Regionalnego, Fundusz Spójności i Europejski Fundusz
Społeczny Plus.

Tabela, Wieloletnie ramy finansowe w podziale na główne działy wydatkowania w latach 2021-2027

WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE (UE-27)

Horyzont Europa
InvestEU

(w mln EUR – ceny z 2018 r.)

Środki na zobowiązania	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Łącznie 2021–2027
1. Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa	19 712	19 666	19 133	18 633	18 518	18 646	18 473	132 781
2. Spójność, odporność i wartości	49 741	51 101	52 194	53 954	55 182	56 787	58 809	377 768
2a. Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna	45 411	45 951	46 493	47 130	47 770	48 414	49 066	330 235
2b. Odporność i wartości	4 330	5 150	5 701	6 824	7 412	8 373	9 743	47 533
3. Zasoby naturalne i środowisko	55 242	52 214	51 489	50 617	49 719	48 932	48 161	356 374
z czego: Wydatki związane z rynkiem i płatności bezpo- średnie	38 564	38 115	37 604	36 983	36 373	35 772	35 183	258 594
4. Migracja i zarządzanie granicami	2 324	2 811	3 164	3 282	3 672	3 682	3 736	22 671
5. Bezpieczeństwo i obrona	1 700	1 725	1 737	1 754	1 928	2 078	2 263	13 185
6. Sąsiedztwo i świat	15 309	15 522	14 789	14 056	13 323	12 592	12 828	98 419
7. Europejska administracja publiczna	10 021	10 215	10 342	10 454	10 554	10 673	10 843	73 102
z czego: Wydatki administracyjne instytucji	7 742	7 878	7 945	7 997	8 025	8 077	8 188	55 852
ŚRODKI NA ZOBOWIĄZANIA OGÓLEM	154 049	153 254	152 848	152 750	152 896	153 390	155 113	1 074 300
ŚRODKI NA PŁATNOŚCI OGÓLEM	156 557	154 822	149 936	149 936	149 936	149 936	149 936	1 061 058

Źródło: ROZPORZĄDZENIE RADY (UE, EURATOM) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 .

Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne

2021-2027

Źródło: opracowanie własne

een.ec.europa.eu

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz Spójności (FS)

- COSME
- Horyzont EUROPA
- LIFE
- Cyfrowa Europa
- InvestEU

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności

- główne priorytety to: wsparcie dla innowacji, gospodarki cyfrowej i MŚP za pośrednictwem strategii inteligentnej specjalizacji, a także gospodarka niskoemisyjna i gospodarka o obiegu zamkniętym zgodnie z ogólnym zobowiązaniem do przeznaczania 25 % środków na cel dotyczący klimatu.
- zawarto wykaz działań, które mają nie otrzymywać wsparcia;
- „pogłębiono kwestię współpracy regionalnej oraz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich”.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Fundusz Spójności (FS)

- cel polityki 1 (CP 1): „Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej”;
- cel polityki 2 (CP 2): „Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem”.

Cele szczegółowe EFRR (1)

„Bardziej inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” („CP 1”) – poprzez:

(i)zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii;

(ii)czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw i rządów;

(iii)sprzyjanie wzrostowi i konkurencyjności MŚP;

(iv)rozwijanie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości;

Cele szczegółowe EFRR (2)

„Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowania się do zmiany klimatu oraz zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem” („CP 2”) :

- Efektywność energetyczna;
- Odnawialne źródła energii;
- Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania (lokalnie);
- Działania w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe;
- Wspieranie projektów na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej;
- Przechodzenie na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- Wsparcie bioróżnorodności i rozwoju zielonej infrastruktury w środowisku miejskim oraz zmniejszanie zanieczyszczenia;

Cele szczegółowe EFRR (3)

„Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych” („CP 3”):

- Wzmocnienie sieci cyfrowej;
- Tworzenie i rozwój sieci TEN-T odpornej na zmiany klimatu;
- Tworzenie i rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu;
- Wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej;

Cele szczegółowe EFRR (4)

„Europa o silniejszym wymiarze społecznym dzięki wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych” („CP 4”):

- Poprawa skuteczności rynków pracy oraz dostępu do wysokiej jakości zatrudnienia;
- Rozwój wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury;
- Rozwój i wspieranie działań obejmujących mieszkalnictwo i usługi społeczne;
- Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej poprzez rozwój infrastruktury.

Cele szczegółowe EFRR (5)

„Europa bliżej obywateli dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych” („CP 5”):

- ❑ wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich;
- ❑ wspieranie zintegrowanego lokalnego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego oraz bezpieczeństwa.

Cele szczegółowe EFRR (5)

„Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wsparcie z EFRR może obejmować również:

- wspólne wykorzystywanie obiektów i zasobów ludzkich;
- towarzyszące inwestycje miękkie i inne działania.

EFRR: obszary interwencji

- a) Inwestycje w infrastrukturę;
- b) Inwestycje w dostęp do usług;
- c) Inwestycje produkcyjne w MŚP;
- d) Sprzęt, oprogramowanie oraz wartości niematerialne i prawne;
- e) Działania informacyjne, działania komunikacyjne, analizy, tworzenie sieci kontaktów, współpracę i działania związane z klastrami
- f) Pomoc techniczna.

Fundusz Spójności: cele szczegółowe (1)

(CP 2): „Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetyki, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, przystosowaniu się do zmiany klimatu oraz zapobieganiu ryzyku i zarządzania ryzykiem”:

- promowanie środków na rzecz efektywności energetycznej;
- promowanie odnawialnych źródeł energii;
- rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania na szczeblu lokalnym;
- wspieranie działań w zakresie dostosowania do zmiany klimatu, zapobiegania ryzyku i odporności na klęski żywiołowe;
- wspieranie zrównoważonej gospodarki wodnej;
- wspieranie przechodzenia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;
- sprzyjanie bioróżnorodności i rozwojowi zielonej infrastruktury w środowisku miejskim oraz zmniejszanie zanieczyszczenia;

Fundusz Spójności: cele szczegółowe (2)

„Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności i udoskonaleniu regionalnych połączeń teleinformatycznych” („CP 3”) :

- Wzmocnienie sieci cyfrowej;
- Tworzenie i rozwój sieci TEN-T odpornej na zmiany klimatu;
- Tworzenie i rozwój zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu;
- Wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej.

Wyłączenie z zakresu EFRR i Funduszu Spójności

- likwidacja lub budowa elektrowni jądrowych;
- inwestycje służące redukcji emisji gazów cieplarnianych w ramach działań wymienionych w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady;
- wytwarzanie, przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014;
- inwestycje w infrastrukturę portów lotniczych, z wyjątkiem regionów najbardziej oddalonych;
- inwestycje trwałego składowania odpadów;

Wyłączenie z zakresu EFRR i Funduszu Spójności

- inwestycje w instalacje przetwarzania odpadów resztkowych;
- inwestycje w zakresie produkcji, przetwarzania, dystrybucji, składowania lub spalania paliw kopalnych, z wyjątkiem inwestycji związanych z czystymi ekologicznie pojazdami w rozumieniu art. 4 dyrektywy 2009/33/WE Parlamentu Europejskiego i Rady 26;
- inwestycje w infrastrukturę szerokopasmową na obszarach, na których istnieją co najmniej dwie sieci szerokopasmowe o równoważnej kategorii;
- finansowanie zakupu taboru na potrzeby transportu kolejowego.

Wyłączenie z zakresu EFRR i Funduszu Spójności

- ❑ W ramach Funduszu Spójności nie wspiera się inwestycji w budynki mieszkalne, o ile inwestycje te nie są związane z promowaniem efektywności energetycznej lub korzystanie z odnawialnych źródeł energii.
- ❑ Kraje i terytoria zamorskie nie kwalifikują się do wsparcia z EFRR ani Funduszu Spójności, ale mogą uczestniczyć w programach w ramach celu Interreg zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu (UE).

Europejski Fundusz Społeczny Plus

- Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych;
- Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
- Program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) oraz
- Program działań Unii w dziedzinie zdrowia.

EFS+: Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych

- ❑ 101 174 000 000 EUR w cenach bieżących, z czego:
 - „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wynosi 100 000 000 000 EUR w cenach bieżących
 - Zatrudnienie i innowacje społeczne” i komponent „Zdrowie” na lata 2021–2027 wynosi 1 174 000 000 EUR w cenach bieżących

EFS+: wydatki niekwalifikowane

- zakup gruntu i nieruchomości oraz zapewnienie infrastruktury,
- zakup mebli, sprzętu i pojazdów, z wyjątkiem przypadków, w których zakup taki jest konieczny do osiągnięcia celu operacji lub wartość tych przedmiotów jest całkowicie zamortyzowana, lub ich zakup jest najbardziej opłacalną opcją.

Umowa partnerstwa 2021-2027: jaki kształt dla systemu wdrażania funduszy europejskich z punktu widzenia MŚP

Dokumenty strategiczne na poziomie Polski

- Krajowy Plan Odbudowy (w przygotowaniu)
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- [Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce \(18.01.2021 r. - konsultacje\)](#)

Schemat programów na lata 2021-2027 w Polsce (1)

Program w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności

- CP 1 (obecny PO IR); MSP

Program w zakresie infrastruktury transportu, energetyki, środowiska, zdrowia, kultury

- CP 2, 3, 4, (obecny PO IiŚ).

Program w zakresie rozwoju cyfrowego

- CP 1, 3 (obecny PO PC); MŚP

Program w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego

- CP 4 (obecny PO WER).

Program w zakresie wschodniej Polski

- CP 1, 2, 3, 4 (obecny PO PW).

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, PROJEKT UMOWY PARTNERSTWA DLA REALIZACJI POLITYKI SPÓJNOŚCI 2021-2027 W POLSCE. Warszawa 18.01.2021.

een.ec.europa.eu

Schemat programów na lata 2021-2027 w Polsce (2)

Program w zakresie pomocy najbardziej potrzebującym	• CP 4 (PO PŻ).
Program Pomoc Techniczna dla Funduszy Unii Europejskiej	• obecny PO PT.
Program dla FST	• CP 6.
Program w zakresie rybactwa i morza	• CP 2, 5 (obecny PO Ryby).
<u>16 regionalnych programów</u>	• CP 1, 2, 3, 4, 5, zarządzanych przez samorządy województw (MŚP).
Programy Interreg z udziałem Polski	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, PROJEKT UMOWY PARTNERSTWA DLA REALIZACJI POLITYKI SPÓJNOŚCI 2021-2027 W POLSCE. Warszawa 18.01.2021.

een.ec.europa.eu

Keypoints w nowej perspektywie finansowej – praktyczny wymiar przygotowania projektu

Na co zwrócić uwagę?

- Zagadnienia przekrojowe:
 - Innowacyjność - inteligentne specjalizacje,
 - Cyfryzacja,
 - Nowoczesny model gospodarki (przemysł 4.0)
 - Zielone technologie tzw. transformacja energetyczna
- Utrzymanie ZIT
- Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność - Lokalne Strategie Rozwoju

Jak przygotować skuteczny wniosek

Harmonogram prac nad modelowym wnioskiem o wsparcie unijne

- Opracowanie założeń projektu
- Analiza kwalifikowalności firmy i projektu
- Decyzja o aplikowaniu o wsparcie unijne
- Prace merytoryczne nad projektem
(spójność, realność, rezerwy, wskaźniki)
- Kompletowanie niezbędnych załączników
- Złożenie wniosku o dotację.

Jak przygotować skuteczny wniosek? Kwalifikowalność firmy i projektu

PRZEDSIĘBIORSTWA	MIKRO	MAŁE	ŚREDNIE
Zatrudnienie	poniżej 10 pracowników	poniżej 50 pracowników	poniżej 250 pracowników
Przychód netto ze sprzedaży	do 2 mln euro	do 10 mln euro	do 50 mln euro
Suma aktywów z bilansu	do 2 mln euro	do 10 mln euro	do 43 mln euro
Zależność	niezależne	niezależne	niezależne

Źródło:

Załącznik I do [rozporządzenia Komisji \(UE\) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu \(„Rozporządzenie 651/2014”\)](#).

Zgodność projektu z dokumentami

- Dokumenty unijne i krajowe
- Program Operacyjny
- Uszczegółowienie do programu operacyjnego
- Wytyczne do priorytetu, działania i poddziałania
- Wytyczne studium wykonalności/ biznesplanu
- Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie
- Formularz wniosku o dofinansowanie
- Rozporządzenia i inne podstawy prawne wytycznych

Kryteria formalnej oceny wniosku

- wniosek został złożony w terminie
- wniosek wypełniono zgodnie z Instrukcją
- do wniosku załączono pełny komplet załączników
- wydatki zaliczone przez Wnioskodawcę do kwalifikowanych są zgodne z wytycznymi
- projekt jest gotowy do realizacji, tzn. posiada wszystkie wymagane a niezbędne pozwolenia (w tym na budowę), koncesje, licencje itp.
- poziom wsparcia nie przekracza poziomów ustalonych dla Poddziałania
- Wnioskodawca jest na liście podmiotów uprawnionych do wnioskowania o wsparcie.

Akty prawne Unii Europejskiej

- MFF Regulation, OJ L 433I , 22.12.2020
- Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the European Social Fund Plus (ESF+) COM/2018/382 final
- Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the European Regional Development Fund and on the Cohesion Fund COM/2018/372 final - 2018/0197 (COD)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy
<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/projekty-rozporzadzen-2021-2027/>
- EU's next long-term budget & NextgenerationEU - Key facts and figures

https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/documents_en#legislation

Akty prawne polskie: PROJEKT UMOWY PARTNERSTWA DLA REALIZACJI POLITYKI SPÓJNOŚCI 2021-2027 W POLSCE

Dziękujemy za uwagę !

Europejski Fundusz Odbudowy i Rozwoju – praktyczne wskazówki dla MŚP

dr Aleksandra Borowicz: Uniwersytet Gdański, PECSA, TeamEurope

dr Anna Masłoń-Oracz: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Focus on Project, PECSA

04.03.2021 r.

een.ec.europa.eu

